

Inhoudsopgave

Onderwerp	Door:	Pag.
Redactioneel		1
Bescheidenheid ? <i>Meer over de Werkgroep Monumentenlijst en een dankwoord aan de leden die in 2005 zich voor de Vereniging hebben ingezet.</i>	Martin Bloemendal	2
Heisterbach en de opgravingen in de Grote Kerk <i>Bij opgravingen in de Grote Kerk in 1986 werden funderingen gevonden van een 12^e-eeuwse absis (half rond koor). Het koor werd pas 100 jaar later gewijd, waarschijnlijk vond herbouw plaats. De schrijver legt een bouwhistorisch, maar ook financieel verband met de kapel van de "uithof cleyen Heisterbach" bij Dordrecht.</i>	Herman A. van Duinen	3
Was mijn overgrootvader 131 cm lang ?- <i>Het was hard nodig om in 1817 een Nederlands Nieuw Stelsel voor Maten en Gewichten vast te stellen, gebaseerd op het Franse decimale stelsel. Verwarring blijft niettemin mogelijk want de oude benamingen zoals el, duim, mijl en pond werden gehandhaafd voor respectievelijk meter, centimeter, kilometer en kilogram. Als extraatje: waarom staat er een punt achter bv. Het opschrift (van) Sation Dordrecht.?</i>	Cees Esseboom	9
De Stormdolk <i>De schrijver kwam in het bezit van een in 1945 buitgemaakte dolk. Het bleek echter een zeldzame Nederlandse dolk te zijn waarmee in 1917 de "stormtroepen" werden uitgerust, thans nog te zien in het baretembleem van de Stoottroepen.</i>	Jan Koonings	14
De hondenkar van melkbezorger Zwerus Vaneveld <i>Wie zich wel eens beklaagt over de overdaad aan hedendaagse regelgeving leze dit artikel over de Trekhondenwet van 1910. De Arbowet avant-la-lettre betreffende hond en hondenkar. Een fraaie studie op basis van de stedelijke vergunningregisters. De vergunninghouders van hondenkarren distribueerden bv. brood, petroleum, groenten of melk (zoals Ahazewerus ofwel Zwerus Vaneveld).</i>	E.R. van Dooremalen	16
Het verhaal van Weizigt <i>De co-auteur van het boek "Dordrecht, van buitenplaatsen en lusthoven naar stadsparken" bewaarde deze studie over de bewoningsgeschiedenis van buitenplaats Weizigt voor ons Tijdschrift. Het familiearchief De Roo is de bron, die nog veel meer belooft. Gelardeerd met plattegronden, verhalen over Dordtse patriciërs in de 18^e en 19^e eeuw, en een pleidooi voor restauratie van de verwaarloosde orangerie en washuisje.</i>	Elisabeth van Heiningen	24

Papeterspád of Páp-eterspad ?	Cees Esseboom	33
<i>Vermoedelijk ligt het accent op de eerste lettergreep. Maar verwijst het woord naar papiermakers of naar armlastigheid ? Het is ten slotte een zijstraatje van het Geldeloze-pad. Reacties worden verwelkomd.</i>		
Gildenwandeling	Job Klomp	34
<i>Verslag van de stadswandeling voor leden van de Vereniging op 15 oktober 2005, langs de talrijke locaties en symbolen die het vroegere Dordtse gildenwezen aan de stad heeft "nagelaten". Met dit verslag in de hand zeer goed na te wandelen.</i>		
Gisberth de With en Anna Paes. De geschiedenis van het huwelijk van een Dordtenaar en een Braziliaanse in de 17^e eeuw (2)	Lodewijk Hulsman	36
<i>Deel 2 van een drieluik over de Dordtenaar Gisberth de With en zijn Portugese/Braziliaanse vrouw Anna Paes, erfgename van een grote suikermolen in de buurt van Recife. De With was directeur van de locale West Indische Compagnie. In dit deel: de opstand in 1645 van suikerplanters, de strijd om en de uiteindelijke overgave van Recife (1654), en de rol van Gisberth als notabel en stadsbestuurder in conflict met de te hulp geschoten Hollandse militairen. Zijn huwelijk met een lokale vrouw bracht hem in een moeilijke positie.</i>		
Engel Colin, organist in het Kromhout, benoemd en ontslagen	Peter Dillingh	46
<i>De "levensgeschiedenis" (van 1700 tot heden) van het orgel van de Wilhelminakerk aan de Blekersdijk, vervlochten met dat van de organist Engel Colin, die het orgel in 1842 voor korte tijd bespeelde. Met een fraai beschreven conflict binnen de (Christelijk Afscheiden) Gemeente dat leidde tot Engels ontslag.</i>		
Pieter van der Hult, kunstschilder en verzamelaar	Wergroep het Nieuwe Werck Angenetha Balm, Jan Willem Boezeman	58
<i>Indrukwekkend relaas over de door de werkgroep "ontdekte" Dordtse kunstschilder Pieter van der Hult, en diens "Museum aan Huis" avant-la-lettre. Pieters levensloop met ups and downs, en een beschrijving van zijn –geërfde schilderijencollectie die vele kunsthistorici moet interesseren. Een "les" in archiefonderzoek als onuitputtelijke bron van verhalen.</i>		
Dieren in de Dordtse binnenstad (4)	Herman A. van Duinen	69
<i>Zie ook voorgaande Tijdschriften. In deze aflevering vogels en reptielen: een nieuwe variant op kip-en-ei, de haan als windwijzer, en meerdere slangen. Genoeg voor een stevige wandeling door Dordrecht</i>		
"Zorgenkinderen" van de Dr.A. van Voorthuijsenstichting (1)	Jannie Zondervan – van Heck	74
<i>De geschiedenis van de scholen en werkplaatsen voor de "geestelijk misdeelden" in het Dordrecht van de eerste helft van de 20^e-eeuw. Naar baanbrekers als Dr. A van Voorthuijsen en A.H.D. Wepster werden scholen vernoemd voor het al bijna vergeten Buitengewoon Lager Onderwijs (B.L.O.)</i>		
Nieuw verschenen boeken over Dordrecht		80
<i>Beschouwingen over "De ware vrijheid. De levens van Johan en Cornelis de Witt"; Het Dordt Boek 1200 - 2005"; "Een kerk op Dubbeldam, 375 jaar Hervormde gemeente"; Verhalen van Dordrecht, deel 5, Vrije Staten kiezen voor onafhankelijkheid en Oranje"; DiEP. En</i>		

een reactie van Ruben Koman op de recensie van zijn boek “Bèèh...!
Groot Dordts verhalenboek” in het vorige Tijdschrift.

Acta Selecta (4) “Hoerhuizen 1650-1678”

Deel 4 uit een serie over notulen van de Nederduits-gereformeerde kerkenraden in de 17e eeuw. In deze aflevering referenties naar bordelen, ook wel “hoerhuizen”, “speelhuizen”, “vuyle” of “ontuchtige” huizen genoemd. Straatprostitutie kwam in de 17e eeuw waarschijnlijk niet voor.

Drs A.B. den Haan 86

Voorraadlijst Jaarboeken 1959-2004

Te verkrijgen bij de 2e secretaris Henk Oldenziel of via de website van de vereniging.

93

Stadsarchief Dordrecht: van één naar twee depots

Zie ook het artikel van Charles Jeurgens in het vorige nummer. In dit artikel informatie over de wijze van reserveren of aanvragen van stukken uit één van de twee depots (Stek of Stadsdepot).

Riny Benschop 94

Onze geschiedenis leeft in de bibliotheek (van Hardinxveld-Giessendam)

Onder deze slogan is in Hardinxveld-Giessendam een “voorpost” van de studiezaal van het Stadsarchief Dordrecht geopend, in het kader van een dienstverleningsovereenkomst. In dit zogenaamde Regionaal Archief Informatie Punt is een gedigitaliseerd archief gevestigd, en worden allerlei relevante activiteiten georganiseerd.

Annelies Abelmann 96

1572 –

In een gedicht van Pieter Breman (“Intussen in Nederland, 433 jaar later”) vraagt de dichter zich af waar de verworven vrijheid van 433 jaren toe heeft geleid.

Pieter Breman 97

Vluchtpoging van een belastingambtenaar

De gehate Dordtse belastingontvanger Philip van den Brandeler vluchtte in 1813 net als vele anderen voor een Frans bombardement vanuit Papendrecht. Hij kwam niet ver...

naar Pieter Uittenboogaard 98

Nieuwjaarswens

van de redactie, in de vorm van een Nieuwjaarswens cq “-groet” in prentvorm van de Dordtse lantaarnaanstekers in 1781. Na uitreiking onder de burgerij ontvingen zij een footje.

100

Decemberhulp

Een recept voor “gestoofde hoen” uit een eeuwenoud kookboek

102
